

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2005-730-0246
Dok.: BBB40440

Besvarelse af spørgsmål nr. 116 af 18. maj 2006 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme mv.) (L 217).

Spørgsmål:

”Hvilke overvejelser giver den hidtidige debat om den foreslåede bestemmelse vedrørende retskendelse ”på person” ministeren anledning til?”

Svar:

Som det fremgår af pkt. 4.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, har den foreslåede nye bestemmelse i retsplejelovens § 783, stk. 2, (lovforslagets § 2, nr. 4) til formål at forenkle proceduren, således at politiet kun behøver at indhente én forudgående retskendelse med henblik på telefonaflytning mv. i sager om overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13.

Baggrunden herfor er den voldsomme teknologiske udvikling inden for tele- og internetkommunikation, som er sket i de godt 20 år, der er forløbet, siden de gældende bestemmelser om bl.a. telefonaflytning trådte i kraft.

Det er i den forbindelse politiets erfaring, at mange mistænkte forsøger at sløre deres handlinger ved at anvende flere forskellige kommunikationsmidler og f.eks. løbende udskifte mobiltelefoner eller SIM-kort. Særligt med hensyn til terrorområdet er det Politiets Efterretningstjenestes erfaring, at de kredse, der mistænkes for forbindelse med mulig terrorvirksomhed, i væsentlig grad søger at udnytte den teknologiske udvikling inden for tele- og internetkommunikation til at undgå overvågning fra myndighedernes side. I dag må politiet således ofte indhente et større antal retskendelser vedrørende samme mistænkte person.

Den gældende ordning kan således efter omstændighederne medføre en meget væsentlig ressourcemæssig belastning af såvel politiet som domstolene.

Justitsministeriet har på denne baggrund fundet, at den foreslåede bestemmelse om kendelse ”på person” vil indebære en afbalanceret og hensigtsmæssig ordning inden for det – meget begrænsede – anvendelsesområde, som bestemmelsen har.

I lyset af de spørgsmål, som har været rejst i forhold til den foreslåede bestemmelse, har Justitsministeriet imidlertid fundet anledning til at overveje en justering af forslaget. Efter en samlet vurdering har jeg således besluttet at fremsætte forslag om en ændring af bestemmelsen.

I det kommende ændringsforslag vil der blive foreslået to ændringer i forhold til den bestemmelse, der fremgår af lovforslaget:

For det første vil der også i retskendelser ”på person” skulle anføres de konkrete telefonnumre, som Politiets Efterretningstjeneste på tidspunktet for kendelsen finder, at der er behov for at foretage indgreb over for (og som retten finder, at der er hjemmel til at foretage indgreb over for).

Herved sikres det, at retten – på samme måde som i dag – tager stilling til spørgsmålet om indgreb i meddelelseshemmeligheden i forhold til de konkrete telefonnumre, som efterretningstjenesten på dette tidspunkt er bekendt med.

På dette punkt vil ændringsforslaget således indebære en videreførelse af gældende ret.

Efter ændringsforslaget vil der udover disse telefonnumre kunne anføres den person, som indgrebet angår (den mistænkte). Herved imødekommes de hensyn, som bestemmelsen i det fremsatte lovforslag bygger på, jf. herom nærmere pkt. 4.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Kendelsen vil således indebære, at der udover de telefonnumre, som fremgår af kendelsen, kan foretages indgreb over for telefonnumre, i forhold til hvilke der efter efterretningstjenestens vurdering efterfølgende foreligger bestemte grunde til at antage, at der gives meddelelser til eller fra den mistænkte.

Betingelserne for, hvornår der kan foretages indgreb i meddelelseshemmeligheden, vil – i overensstemmelse med det fremsatte lovforslag – blive videreført uændret. Også efter ændringsforslaget vil således gælde, at der ikke vil kunne iværksættes indgreb i meddelelseshemmeligheden i videre omfang end i dag, hverken i forhold til den mistænkte eller i forhold til andre.

Iværksætter efterretningstjenesten på grundlag af den afsagte kendelse indgreb i forhold til andre telefonnumre end dem, der er anført i kendelsen, vil der skulle gives underretning til retten (og derefter til den beskikkede advokat) på samme måde som efter lovforslaget. Bestemmelserne i §

783, stk. 2, 2.-5. pkt., i det fremsatte lovforslag vil således blive videreført uændret (bortset fra den nye regel om underretning inden 24 timer, jf. nærmere nedenfor).

Bestemmelsen vil gælde både i tilfælde, hvor efterretningstjenesten første gang anmoder om retskendelse i en sag, og i tilfælde, hvor tjenesten anmoder om forlængelse af en allerede meddelt kendelse.

Første gang der anmodes om retskendelse, vil efterretningstjenesten således skulle fremlægge de konkrete telefonnumre for retten, som man finder grundlag for at foretage indgreb over for.

I den periode, hvori indgrebet kan foretages – dvs. den periode, som rettens kendelse gælder for – vil politiet kunne iværksætte indgreb over for andre telefonnumre end dem, der er anført i kendelsen, forudsat at retsplejelovens almindelige betingelser kan anses for opfyldt, jf. ovenfor. Det bemærkes i den forbindelse, at rettens kendelse højst kan gælde i 4 uger, jf. den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 783, stk. 2 (der efter forslaget bliver stk. 3).

Når den nævnte periode er udløbet – og der derfor skal anmodes om ny retskendelse – vil efterretningstjenesten skulle tage stilling til, om der er behov for også fremover at foretage indgreb over for de telefonnumre, som der allerede er iværksat indgreb over for på grundlag af den hidtidige kendelse ”på person”. I givet fald må efterretningstjenesten på linje med det, der er anført ovenfor vedrørende ”1.gangs-kendelser”, forelægge disse konkrete telefonnumre for retten med henblik på kendelse vedrørende den kommende aflytningsperiode.

Tilsvarende vil gælde, når der efterfølgende skal indhentes nye kendelser i den pågældende sag.

For det andet vil ændringsforslaget indebære, at underretningen af retten om de telefonnumre, som indgreb på grundlag af en kendelse ”på person” har været rettet imod, skal ske inden 24 timer, hvis særlige forhold taler for det.

I overensstemmelse med det fremsatte lovforslag vil underretning af retten som det klare udgangspunkt fortsat først skulle ske efter udløbet af det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages – dvs. det tidsrum, hvori rettens kendelse gælder (højst 4 uger, jf. ovenfor).

Underretning af retten vil imidlertid efter ændringsforslaget skulle ske allerede inden 24 timer, hvis ”særlige forhold” taler for det.

Der sigtes med dette udtryk til tilfælde, hvor efterretningstjenesten – uanset at retsplejelovens betingelser for aflytning mv. må anses for opfyldt – finder, at der kan være anledning til at give den beskikkede advokat mulighed for hurtig efterprøvelse fra rettens side. Der vil navnlig kunne

være tale om tilfælde, hvor særlige principielle hensyn kan siges at gøre sig gældende, f.eks. hvor der måtte opstå spørgsmål om aflytning af telefoner, der anvendes af advokater, læger eller journalister, eller af telefoner på den mistænkte arbejdsplads, der også anvendes af andre end den mistænkte.

Jeg vil fremsætte ændringsforslaget snarest.